

The Effect of Sports Diplomacy on Winning International Seats with the Mediating Role of Political Behavior

Atefeh Ebrahimi¹ , Gholamreza Faraji² , Alireza Zand³

1. Department of Sports Management, Mobarakeh branch, Islamic Azad University, Mobarakeh, Iran.

E-mail: Ebrahimi_A@yahoo.com

2. Department of Sports Management, Quds Branch, Islamic Azad University, Qods city, Iran. E-mail: Farahi_Gh@yahoo.com

3. Department of Sports Management, Quds Branch, Islamic Azad University, Qods city, Iran. E-mail: Zand_A@yahoo.com

Article Info

Article type:

Research Article

Article history:

Received:

2 April 2024

Received in revised form:

8 June 2024

Accepted:

20 July 2024

Published online:

23 October 2025

Keywords:

*International Seats,
Political Behavior,
Sports Diplomacy,*

ABSTRACT

Introduction: The purpose of this research was to investigate the effect of sports diplomacy on winning international seats with the mediating role of political behavior.

Methods: The current research is a qualitative-quantitative mixed research with an exploratory approach. For this purpose, the statistical population of the research was divided into two parts. In the qualitative section, it includes managers and experts who have scientific, executive or both expertise in the field of sports management. In the quantitative section, it includes the middle staff managers of the Ministry of Sports and Youth (150 people), heads of Olympic sports federations (33 people), heads of Olympic sports boards (1023 people). The statistical sample in the qualitative section was selected by purposive sampling. In the quantitative part, a sufficient number of Cochran's formula was used to model structural equations in the PLS software environment, and 384 people were considered as a statistical sample. In order to collect raw data in the qualitative part, questionnaires made by the researcher of sports diplomacy, the acquisition of international seats by Keshavarz et al. (2016) and the political behavior of Tana (2016) were used. In the qualitative part, Glazer's method of data analysis was used to analyze the data. SPSS version 26, Smart PLS version 2.0 software were used to examine and answer the research questions and draw and compile the measurement model and structural model.

Results: In the qualitative part, indicators of cultural diplomacy were extracted, in the quantitative part, the research model was confirmed, and so the results showed that sports diplomacy has an effect on winning international seats with a mediating role of political behavior.

Conclusion: Therefore, it is suggested to use sports representatives as diplomats or ambassadors of countries, they are an example of the relationship between sports and the international environment, which can play a constructive role in the international relations of countries.

Cite this article: Ebrahimi, A. Faraji, Gh. & Zand, A. (2025). The effect of sports diplomacy on winning international seats with the mediating role of political behavior. *Sport Management Journal*, 17(3): 159-175.

[DOI:http://doi.org/10.22059/JSM.2024.374617.3276](https://doi.org/10.22059/JSM.2024.374617.3276).

Journal of Sport Management by [University of Tehran Press](https://jstnar.iut.ac.ir) is licensed under [CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)
| web site: [https://jstnar.iut.ac.ir/](https://jstnar.iut.ac.ir) | Email: jstnar@ut.ac.ir.

Extended Abstract

Introduction

Obtaining international sports seats is very important in today's world. The evidence shows that in the current world society, the politicians in the field of diplomatic relations of our country do not have the optimal and proper use of the diplomatic power of athletes, referees, coaches and the position of Iranian sports in general. The lacks in the field of strategy, executive guarantee and diplomatic synergy of the Ministry of Foreign Affairs of the Islamic Republic of Iran have caused So that sports, like other dimensions of public diplomacy, does not have the necessary efficiency as a political-economic lever to achieve the high goals of the system. Nowadays, according to the various problems of the country, acquiring international sports seats can be one of the options to solve these problems and play an important role in increasing Iran's position at the international level. Since sports events are a place for countries to show off. It is known as a tool to influence diplomatic relations. Other functions of sports diplomacy include resolving disputes between countries and initiating and regulating new relations. The use of sports representatives as diplomats or ambassadors of the country is an example of the relationship between sports and the international environment, which can play a constructive role in the international relations of countries. The strategy of sports diplomacy is important for decision makers and politicians, for this reason, the researcher is looking for an answer to the question, what effect does sports diplomacy have on winning international seats with the mediating role of political behavior?

Methods

The current research is a qualitative-quantitative mixed research with an exploratory approach. For this purpose, the statistical population of the research is divided into two parts. In the qualitative section, it includes managers and experts who have scientific, executive or both expertise in the field of sports management. In the quantitative section, it includes the middle staff managers of the Ministry of Sports and Youth (150 people), heads of Olympic sports federations (33 people), heads of Olympic sports boards (1023 people). The statistical sample in the qualitative section of managers and experts was selected by purposive sampling. In the quantitative part, a sufficient number of Cochran's formula was used to model structural equations in the PLS software environment, and 384 people were considered as a statistical sample. Questionnaires made by the researcher of sports diplomacy, the acquisition of international seats by Keshavarz et al. (2016) and Tana's political behavior (2016) were used. In the qualitative part of the collected information, the Strauss and Corbin method of data analysis was used. In the quantitative part, dispersion indices such as mean, standard deviation and frequency were used.

Results

Based on the results of arranging the sub-categories together, it was determined that the main component of sports diplomacy is a combination of the sub-categories of winning international seats in sports, having a road map for leaders of diplomacy in the international arena, streamlining, the primary

potential capacities for international relations officials are to create a platform, develop a strategic plan, invest in the promotion of soft power and international awareness. The results showed that sports diplomacy has an effect on winning international seats with the mediating role of political behavior. Has it. Therefore, it is suggested that the use of sports representatives as diplomats or ambassadors of countries are an example of the relations between sports and the international environment, which can play a constructive role in the international relations of countries.

Conclusion

The aim of the current research was to investigate the effect of sports diplomacy on winning international seats with the mediating role of political behavior. The relationship between sports and politics is a two-way relationship, each of which has a positive effect, which as sports diplomacy is a suitable topic for self-expression and cooperation between countries, and this relationship is one of the lasting and comprehensive examples of the influence and influence of society on sports. According to the results the research can suggest that; Sports diplomacy requires the maximization of global communication, so global communication should be understood based on fundamental symbols and signs in mutual communication action. So that international seats can be obtained in this way. Also, policy-making synergy requirements in the field of international sports diplomacy initiatives are suggested to improve political behavior in the field of international sports. Having a suitable program in the country's political organization and the absence of rapid changes in the prominent heads of the country's sports allows us to have a coherent program in the field of gaining international seats and the strategic decision makers of sports are encouraged to have a special program for sports diplomacy in the Ministry of Foreign Affairs and to use sports as a tool for Use diplomatic development. Also, among the limitations of the research, we can mention the following: In the qualitative part, it is possible to have different interpretations of the phenomenon under investigation, and naturally, the interpretation made of the phenomenon under study in this research is only one of the possible and acceptable interpretations about it, and the present research is not an exception to this rule. Also, to conduct interviews, access to research experts and presence at their workplace was another limitation of the research. In the quantitative part, the uncertainty of the accuracy of some research samples in completing and returning the questionnaires, the lack of control of emotional factors on the statistical samples at the time of completing the questionnaires were among the limitations of the research.

Ethical Considerations

Compliance with Research Ethical Guidelines

This article has been done considering all ethical principles.

Funding: This article is taken from the doctoral dissertation of the first Person. **Authors' Contributions :** All authors have participated in designing, implementing and writing all parts of the present study.

Conflicts of interest : The authors declared no conflict of interest.

Acknowledgement: This article is extracted from the doctoral dissertation with the guidance and advice of the author's professors. We would like to thank everyone who helped us with this study.

مدیریت ورزشی

تأثیر دیپلماسی ورزشی بر کسب کرسی‌های بین‌المللی با نقش میانجی رفتار سیاسی

عاطفه ابراهیمی^۱، غلامرضا فرجی^۲، علیرضا زند^۳

۱. گروه مدیریت ورزشی، واحد مبارکه، دانشگاه آزاد اسلامی، مبارکه، ایران. رایانامه: Ebrahimi_A@Yahoo.com

۲. نویسنده مسئول، گروه مدیریت ورزشی، واحد شهر قدس، دانشگاه آزاد اسلامی، شهر قدس، ایران. رایانامه: Farahi_Gh@Yahoo.com

۳. گروه مدیریت ورزشی، واحد شهر قدس، دانشگاه آزاد اسلامی، شهر قدس، ایران. رایانامه: Zand_A@Yahoo.com

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: پژوهشی	مقدمه: هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر دیپلماسی ورزشی بر کسب کرسی‌های بین‌المللی با نقش میانجی رفتار سیاسی بود.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱/۱۴	روش پژوهش: پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و از نوع تحقیقات آمیخته کیفی- کمی با رویکرد اکتشافی است. بدین منظور جامعه آماری پژوهش دو بخش است. در بخش کیفی شامل مدیران و خبرگانی است که در زمینه مدیریت ورزشی تخصص علمی، اجرایی و یا هر دو را دارند. در بخش کمی نیز شامل مدیران میانی ستادی وزارت ورزش و جوانان (۱۵۰ نفر)، رؤسای فدراسیون‌های ورزش‌های المپیک (۳۳ نفر)، رؤسای هیأت‌های ورزشی‌های المپیک (۱۰۲۳ نفر) است. نمونه آماری در بخش کیفی به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. در بخش کمی نیز به تعداد قابل کفایت جهت مدلسازی معادلات ساختاری در محیط نرم‌افزار PLS از فرمول کوکران استفاده شد که تعداد ۳۸۴ نفر به‌عنوان نمونه آماری در نظر گرفته شد. برای گردآوری داده‌های خام در بخش کیفی از پرسشنامه‌های محقق‌ساخته دیپلماسی ورزشی، کسب کرسی‌های بین‌المللی کشاورز و همکاران (۱۳۹۶) و رفتار سیاسی تانا (۲۰۱۶) استفاده شد. در بخش کیفی، برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تجزیه و تحلیل داده‌ها به شیوه گلیزر استفاده شد. برای بررسی و پاسخ به پرسش‌های پژوهش و رسم و تدوین مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری از نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۶، Smart PLS نسخه ۲/۰ استفاده شد.
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۳/۱۹	یافته‌ها: در بخش کیفی، شاخص‌های دیپلماسی فرهنگی استخراج شد، در بخش کمی نیز مدل پژوهش به تأیید رسید، بنابراین نتایج نشان داد که دیپلماسی ورزشی بر کسب کرسی‌های بین‌المللی با نقش میانجی رفتار سیاسی تأثیر دارد.
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۴/۳۰	نتیجه‌گیری: استفاده از نمایندگان ورزشی به‌عنوان دیپلمات یا سفیران کشورها نمونه‌ای از روابط ورزش و محیط بین‌المللی است که می‌تواند نقش سازنده‌ای در روابط بین‌المللی کشورها بازی کنند.
تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۷/۰۱	
کلیدواژه‌ها: دیپلماسی ورزشی، رفتار سیاسی، روابط بین‌الملل، کرسی‌های بین‌المللی.	

استناد: ابراهیمی، عاطفه؛ فرجی، غلامرضا؛ و زند، علیرضا (۱۴۰۴). تأثیر دیپلماسی ورزشی بر کسب کرسی‌های بین‌المللی با نقش میانجی رفتار سیاسی. نشریه مدیریت ورزشی، (۳) ۱۷: ۱۷۵-۱۵۹.

DOI: <http://doi.org/10.22059/JSM.2024.374617.3276>.

این نشریه علمی رایگان است و حق مالکیت فکری خود را بر اساس لایسنس کپی‌رایت (CC BY-NC 4.0) به نویسندگان واگذار کرده است. | آدرس نشریه: <https://jrm.ut.ac.ir/> | ایمیل: jrm@ut.ac.ir

© نویسندگان.

ناشر: انتشارات دانشگاه تهران.

مقدمه

دیپلماسی یکی از ابزارهای مهم اعمال سیاست خارجی است، هرچند که ابعاد آن هنوز کاملاً مشخص نشده است و تعریف مشخصی از آن وجود ندارد، ولی با توجه به تغییر و تحولات در ماهیت و ساختار نظام و روابط بین‌الملل، می‌تواند اهمیت فزاینده‌ای در اعمال سیاست‌های دولت در قبال سایر بازیگران در روابط بین‌الملل داشته باشد. در واقع دیپلماسی در روابط بین‌الملل در پی نزدیک کردن دولت‌ها، ایجاد زمینه‌های همکاری در چارچوب سازمان‌های بین‌المللی و ارتباط با سایر بازیگران دولتی و غیردولتی به منظور ایجاد فضای مسالمت‌آمیز در صحنه جهانی است ([مختاری و همکاران، ۲۰۲۲](#)).

کسب کرسی‌های بین‌المللی ورزشی در دنیای امروز، از اهمیت بسزایی برخوردار است. شواهد بیانگر آن است که در جامعه جهانی کنونی سیاستمداران عرصه روابط دیپلماتیک کشورمان بهره‌مندی بهینه و مناسبی از قدرت دیپلماتیک ورزشکاران، داوران، مربیان و به‌طور کلی موقعیت ورزش ایران ندارند. کمبودها در زمینه راهبرد، ضمانت اجرایی و هم‌افزایی دیپلماتیک وزارت خارجه جمهوری اسلامی ایران سبب شده است تا ورزش نیز همانند سایر ابعاد دیپلماسی عمومی کارایی لازم را به‌عنوان اهرمی سیاسی - اقتصادی برای رسیدن به اهداف عالیه نظام نداشته باشد ([صلاحی کجور و همکاران، ۲۰۲۳](#)). امروزه با توجه به مشکلات مختلف کشور، تصاحب کرسی‌های بین‌المللی ورزشی می‌تواند یکی از گزینه‌های رفع این مشکلات باشد و نقش مهمی در افزایش جایگاه ایران در سطح بین‌الملل داشته باشد. از آنجا که رویدادهای ورزشی مکانی برای خودنمایی کشورها به‌عنوان ابزاری برای تأثیرگذاری بر روابط دیپلماتیک شناخته شده ([دوبینسکی، ۲۰۲۳](#))، از دیگر کارکردهای دیپلماسی ورزش حل‌وفصل اختلافات بین کشورها و آغاز و تنظیم روابط جدید بیان شده است. استفاده از نمایندگان ورزشی به‌عنوان دیپلمات یا سفیران کشور نمونه‌ای از روابط ورزش و محیط بین‌المللی است که می‌توانند نقش سازنده‌ای در روابط بین‌المللی کشورها بازی کنند ([موسوی گرگری و همکاران، ۲۰۲۲](#)).

از طرفی جهت‌دهی افکار عمومی، نقش رسانه‌های تصویری، شنیداری و نوشتاری با برد بین‌المللی، تأثیر مهاجرت‌ها، بین‌المللی شدن افکار و اندیشه‌ها، گسترش نقش نهادها و سازمان‌های بین‌المللی غیردولتی، تبادل فرهنگ‌ها، جابه‌جایی و ارتباط آسان نخبگان، درگیر شدن جامعه مدنی در امور سیاسی - بین‌المللی، جهانی شدن فرهنگ‌ها، از جمله زمینه‌ها و حوزه‌هایی هستند که دیپلماسی عمومی می‌تواند با اتکا به آن و انسجام بخشیدن به سیاست‌های دولت‌ها بر افکار و اذهان مردم سایر کشورها اثر بگذارد ([مختاری و سیرکی، ۲۰۲۲](#)). همچنین دیپلماسی ورزشی رویکردی است که اخیراً سیاستمداران و دولتمردان دنیا با استفاده از افراد و رویدادهای ورزشی در پی ایجاد تصویر مطلوبی از کشور خود در بین سازمان‌ها و دولت‌های خارجی‌اند ([نایت، ۲۰۲۳](#)). امروز ورزش جنبه مهمی از نفوذ سیاسی دولت‌ها شده است. ورزش ابزاری است برای امور بین‌المللی که کشورها می‌توانند با استفاده از آن به تقویت روابط در سراسر جهان اقدام بپردازند. از لحاظ تاریخی ورزش و جذابیت آن به‌عنوان یک روش برای پیشبرد برنامه‌های سیاسی استفاده می‌شود. به‌طوری‌که بررسی‌ها نشان می‌دهد در طول تاریخ بازی‌های المپیک استفاده سیاسی برای پیشبرد سیاست‌های بین‌المللی وجود داشته است. به‌منظور توسعه راه‌حل‌های دیپلماتیک برای حل مشکلات بین‌المللی ورزش به‌عنوان روشی برای شروع روابط دیپلماتیک استفاده می‌شود ([آپولو و همکاران، ۲۰۲۳](#)). ورزش یکی از راه‌حل‌های دیپلماتیک برای حل مشکلات بین‌المللی است. از نقش‌های مهم ورزش در روابط بین‌الملل، همکاری و تعامل بین‌المللی است. رویدادهای

1. Dubinsky

2. Knight

3. Apollo

ورزشی مکانی برای خودنمایی کشورها و ملاقات بین‌المللی است و استفاده از ورزش ابزاری برای تأثیرگذاری بر روابط دیپلماتیک است (ویدال^۱ و همکاران، ۲۰۲۳).

ورزش و رویدادهای ورزشی مکانی برای خودنمایی کشورها و مقالات بین‌المللی است که بر روابط و برنگرش رفتار دولت، ملت‌ها و گروه‌های اجتماعی، تأثیر می‌گذارد تا کشورها بتوانند به‌عنوان یک ابزار صلح‌آمیز در امور بین‌المللی به تقویت روابط در سراسر جهان اقدام کنند. از نقش‌های مهم ورزش در روابط بین‌الملل، نقش دیپلماسی عمومی است، بنابراین ورزش فعالیتی برای همکاری و تعامل بین‌المللی است. ورزش روشی برای پیشبرد برنامه‌های سیاسی محسوب می‌شود که با سیاست به‌طور اجتناب‌ناپذیری گره خورده‌اند و به‌منزله یکی از ملزومات اساسی برای رسیدن به اهداف استفاده می‌شود. استفاده از ورزش به‌عنوان ابزاری برای تأثیرگذاری بر روابط دیپلماتیک، اجتماعی و سیاسی همواره در طول تاریخ مفاهیم مثبت و منفی زیادی در پی داشته است (بیدگلی و همکاران، ۲۰۲۲). رابطه ورزش و سیاست، رابطه دوطرفه است که هر کدام به‌نحوی بر دیگری تأثیر می‌گذارد که به‌عنوان دیپلماسی ورزشی موضوع مناسبی برای خودنمایی و همکاری بین کشورهاست و این رابطه یکی از نمونه‌های ماندگار و فراگیر از تأثیر و نفوذ جامعه روی ورزش است. درحالی‌که هنوز ممکن است در نظر برخی از افراد ورزش و سیاست به‌طور کامل از هم جدا باشند، اما شواهد نشان می‌دهد که دیگر نمی‌توان دنیای ورزش و سیاست را از هم جدا کرد. در جهان امروز کشورها به‌منظور رشد اقتصاد داخلی و مقابله با سیاست انزوا و خطر تحریم در جست‌وجوی راه‌هایی برای ایجاد، گسترش و ادامه روابط با کشورهای دیگر در سراسر جهان هستند (مختاری و همکاران، ۲۰۲۲). یکی از این راه‌ها که مورد توجه برنامه‌ریزان ورزشی است، فتح سکوها بین‌المللی و افتخارآفرینی در ورزش است. یکی دیگر از کارکردهای مهم ورزش، پیشبرد سیاست‌های یک کشور در جهان است که می‌تواند با به‌دست آوردن جایگاه و کرسی‌های مهم ورزشی در مجامع بین‌المللی، بهتر بروز و ظهور پیدا کند، به‌طوری‌که کسب کرسی‌های بین‌المللی مؤثر ورزشی همواره یکی از چالش‌های اساسی ورزش ایران به‌شمار می‌آید (محمدی و همکاران، ۲۰۲۲).

کسب کرسی‌های بین‌المللی در بخش عمومی موجب احقاق حقوق افراد آن کشور صاحب کرسی در سطح بین‌المللی و تأثیرگذاری در تصمیم‌گیری‌ها می‌شود (سوی گرگری و همکاران، ۲۰۲۲). همچنین کسب کرسی‌های بین‌المللی ورزشی همواره یکی از چالش‌های اساسی ورزش ایران است. نفوذ قدرت‌های شرق و غرب در ترکیب اعضای هیأت مدیره فدراسیون‌های بین‌المللی و کمیته بین‌المللی المپیک خود شهادی بر این ادعاست. درحالی‌که کشور ما در بسیاری از رشته‌ها صاحب سبک است، اما در مجامع بین‌المللی صاحب پست و عنوان مؤثر نیست؛ بنابراین نماینده‌های ورزشی (اعم از تیم‌های ورزشی، داوران و ورزشکاران) به‌عنوان دیپلمات‌های یک کشور می‌توانند نقش سازنده‌ای در روابط بین‌المللی بین دو کشور بازی کنند (شریعتی فیض‌آبادی، ۲۰۱۹). امروزه با توجه به مشکلات مختلف کشور، تصاحب کرسی‌های ورزشی می‌تواند یکی از گزینه‌های رفع این مشکلات باشد و نقش مهمی در افزایش جایگاه ایران در سطح بین‌الملل داشته باشد؛ بنابراین ضروری است تلاش‌های بسیاری در این زمینه صورت بگیرد، همان‌طور که تصاحب کرسی‌های بین‌المللی در نقشه راه کمیته ملی المپیک یکی از راهبردهای مهم در عرصه ورزش قلمداد شده است (حسن‌پور قادی و همکاران، ۲۰۲۱).

پژوهش‌های مختلفی در زمینه تأثیر دیپلماسی ورزشی بر کسب کرسی‌های بین‌المللی انجام گرفته است. از جمله چناری و همکاران (۲۰۲۳) در پژوهشی به این نتایج دست یافتند که تدوین دستورالعمل اجرایی- رفتاری هیأت‌های ورزشی اعزامی به رخدادهای بین‌المللی، میزبانی رویدادهای بین‌المللی، استفاده از ورزش برای معرفی تغییرات مثبت داخلی به افکار عمومی جهان، شرکت ورزشکاران در فعالیت‌های

¹ Vidal

خبریه و بین‌المللی، سفیران ورزشی، کسب کرسی‌های بین‌المللی و... از مهم‌ترین ابزارهای دیپلماسی ورزشی برای دستیابی به اهداف بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران از دیدگاه نخبگان بود.

حسینی و همکاران (۲۰۲۳) در پژوهشی دریافته‌اند که رسانه‌ها نقش مهمی در پیشبرد دیپلماسی ورزش کشور دارند و موجبات بهبود پیشرفت عرصه بین‌المللی را فراهم می‌آورند. **مختاری و سیرکی** (۲۰۲۲) در پژوهشی نشان دادند که فرضیه اصلی در خصوص تأثیر کشتی در شکل‌گیری قدرت نرم دیپلماسی ورزشی، در مقطعی حساس و با کمترین هزینه به بهبود مناسبات ایران و آمریکا کمک کرده است. **دی‌سان اوجینو^۱ و همکاران** (۲۰۲۲) در پژوهشی نشان دادند که باشگاه بارسلونا توانسته است به‌عنوان واسطه بین دو جامعه مخالف هم عمل کند (شایان ذکر است تور سطح در سال ۲۰۱۳ در ارتباط با روابط بین رژیم اشغالگر قدس و فلسطین انجام شد). با این حال وجود مشکلات سیاسی ناشی از برنامه‌ریزی و پیچیدگی ژئوپلیتیکی خاورمیانه این واسطه‌گری را با چالش همراه کرده است. **اوزساری^۲ و همکاران** (۲۰۲۲) در پژوهشی دریافته‌اند که دیپلماسی ورزشی یک فعالیت دیپلماسی نرم و منطقی است و ملت‌ها فعالیت‌های دیپلماسی ورزشی را از طریق سازمان‌های ورزشی بین‌المللی و برندهای ملی انجام می‌دهند.

ناآگاهی متولیان ورزش نسبت به دیپلماسی ورزشی و شناخت ناکافی این مقوله مهم سبب می‌شود شناخت مسئولان به سیاسی بودن ورزش در عرصه جهانی و چگونگی بهره‌برداری از آن به‌منظور نگه‌داشتن کرسی‌های بین‌المللی به حداقل برسد. امروزه بیشتر کشورهای قدرتمند در حوزه ورزش به‌دنبال گسترش نفوذ دیدگاه خود با روش‌های قانونی‌اند، اما کشور ما به‌دلیل ناآگاهی در این زمینه و کم‌کاری‌هایی که اغلب به‌دلیل دانش ناکافی صورت گرفته، روزبه‌روز بیشتر به حاشیه و انزوا رانده شده است. کسب کرسی‌های بین‌المللی ورزشی یک موضوع مهم ملی و نیازمند همکاری ارگان‌های مختلف ورزشی و وزارت امور خارجه است و نبود راهبردی واحد در داخل کشور و عدم درک مناسب سیاستمداران کشورمان از قدرت دیپلماتیک نمایندگان ورزشی سبب شده است که این موضوع در دستگاه دیپلماتیک کشورمان مهجور بماند.

درحالی‌که محققان اهمیت رفتارهای سیاسی فردی در سازمان را تشخیص داده‌اند، درک شالوده‌های مفهومی آن به‌حد کافی مورد توجه قرار نگرفته است. پژوهش‌ها در خصوص ادراکات از سیاست‌ها به‌طور ضمنی به ارتباط ادراک از سیاست‌ها با رفتار سیاسی اشاره کرده است. این در حالی است که بررسی‌های محقق نشان می‌دهد که تحقیقی با این عنوان در جامعه مورد بررسی یافت نشده که موجب خلأ علمی شده است. برای رفع چنین خلأ علمی انجام چنین تحقیقی ضرورت دارد. نتایج تحقیق می‌تواند برای مدیران، تصمیم‌گیران و برنامه‌ریزان و حقوقدانان ورزشی در حوزه بین‌الملل مفید واقع شود. قرار گرفتن ایران در خاورمیانه به‌عنوان منطقه‌ای که قریب به ۶۰ درصد نفت جهان را تأمین می‌کند، در کنار ایدئولوژی ملی-مذهبی ما در مبارزه با امپریالیسم جهانی همواره سیاست خارجی ایران را به چالش کشیده است. رشد بازیگران غیردولتی در فضای روابط بین‌الملل و معرفی سفیران هنری، علمی و ورزشی ایران (برای نمونه قرار گرفتن بر سکوی هفدهم بازی‌های المپیک ۲۰۱۲ لندن) به‌عنوان مسیری پرفایده و کم‌هزینه قدرت نرم این کشور را در جهان افزایش دهند؛ از این‌رو پژوهش حاضر به‌دلیل طرح و تبیین ظرفیت‌های راهبردی دیپلماسی ورزشی برای تصمیم‌گیران و سیاستمداران، اهمیت دارد. به همین منظور محقق در پی پاسخگویی به این پرسش است که دیپلماسی ورزشی بر کسب کرسی‌های بین‌المللی با نقش میانجی رفتار سیاسی چه تأثیری دارد؟

^۱ De-San-Eugenio

^۲ Ozsari

روش‌شناسی

پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و از نوع تحقیقات آمیخته کیفی - کمی با رویکرد اکتشافی است. در بخش کیفی با رویکرد گلیزر و در بخش کمی برای آزمون مدل از روش کمی توصیفی - تحلیلی و از نوع همبستگی مبتنی بر مدل معادلات ساختاری استفاده شد.

بدین منظور جامعه آماری پژوهش دو بخش است. در بخش کیفی شامل مدیران و خبرگانی است که در زمینه مدیریت ورزشی تخصص علمی، اجرایی و یا هر دو را دارند. در بخش کمی نیز شامل مدیران میانی ستادی وزارت ورزش و جوانان (۱۵۰ نفر)، رؤسای فدراسیون‌های ورزش‌های المپیک (۳۳ نفر)، رؤسای هیأت‌های ورزشی‌های المپیک (۱۰۳۳ نفر) است (در مجموع ۱۲۰۶ نفر). نمونه آماری در بخش کیفی مدیران و خبرگانی بودند که به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. در بخش کمی نیز به تعداد قابل کفایت جهت مدلسازی معادلات ساختاری در محیط نرم‌افزار PLS از فرمول کوکران استفاده شد که تعداد ۳۸۴ نفر به‌عنوان نمونه آماری در نظر گرفته شد. شاخص آزمون KMO، کفایت نمونه‌گیری را می‌سنجد و مقدار ۰/۷۹ برای این آزمون به‌دست آمد.

به‌منظور استخراج کدها و مؤلفه‌های دیپلماسی ورزشی، از مصاحبه نیمه‌ساختارمند استفاده شد. سؤالات مصاحبه برای جامعه آماری بخش کیفی ارسال شد که شامل چهار سؤال به‌همراه سؤالات مربوط به ویژگی‌های جمعیت‌شناختی بود، سپس برای انجام مصاحبه به‌صورت تلفنی یا حضوری با آنها مکاتباتی صورت گرفت و با انجام وقت قبلی، مصاحبه‌ها صورت گرفت. پس از انجام مصاحبه‌ها، متن مصاحبه‌ها نوشته شد و تحلیل و کدگذاری آنها در دو مرحله کدگذاری باز و محوری انجام گرفت. انجام مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت (۱۱ مصاحبه). بنابراین ابزار پژوهش شامل پرسشنامه‌های محقق‌ساخته دیپلماسی ورزشی (برگرفته از متن مصاحبه‌های انجام‌شده و تحلیل کدها) شامل ۶۹ گویه و ۱۰ مؤلفه و به‌صورت پنج‌گزینه‌ای لیکرتی از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم، کسب کرسی‌های بین‌المللی [کشاورز و همکاران](#) (۲۰۱۷) که دارای ۵۵ سؤال بر اساس مقیاس لیکرت و دارای مؤلفه‌های اجتماعی و فرهنگی، مدیریتی، ارتباطی، اقتصادی، حرفه‌ای و شغلی، سیاسی و رفتار سیاسی [تانا](#) (۲۰۱۶) که دارای ۵ سؤال بر اساس مقیاس لیکرت با گزینه‌های کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم است، استفاده شد.

روش تحلیل بخش کیفی با استفاده از کدگذاری از متن مصاحبه‌های انجام‌شده، صورت گرفت.

برآزش مدل در سه بخش بررسی می‌شود:

۱. برآزش مدل‌های اندازه‌گیری: برآزش مدل اندازه‌گیری به‌وسیله ضرایب بارهای عاملی (بیش از ۰/۵)، آلفای کرونباخ (بیش از ۰/۷)، پایایی ترکیبی (بیش از ۰/۷) و روایی همگرا ارزیابی می‌شود؛

۲. برآزش مدل ساختاری: مقدار R^2 ، مقدار Q^2 و مقدار Tvalue؛

۳. برآزش مدل کلی: مقدار GOF.

در این پژوهش از دو بخش آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شد. در بخش آمار توصیفی از جداول توصیفی برای بیان ویژگی‌های دموگرافیک و توصیفی پژوهش استفاده شد. از شاخص‌های کشیدگی و چولگی به‌منظور بررسی توزیع داده‌ها (طبیعی و یا غیرطبیعی بودن) استفاده و برای بررسی و پاسخ به پرسش‌های پژوهش و رسم و تدوین مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری از نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۶، Smart PLS نسخه ۲/۰ استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

بخش کیفی

در جدول ۱ توصیف ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه‌های پژوهش بخش کیفی در قالب سطح تحصیلات و حوزه فعالیت ارائه شده است.

جدول ۱. توصیف ویژگی‌های جمعیت‌شناختی بخش کیفی

ردیف	شغل	جنسیت	تحصیلات	حوزه فعالیت	دانشگاهی
P1	هیأت علمی	مرد	دکتری	*	*
P2	مجری رادیو ورزش	مرد	کارشناس ارشد	*	*
P3	رئیس کمیسیون بین‌الملل کمیته ملی المپیک	مرد	دکتری	*	*
P4	اعضای کمیسیون روابط بین‌الملل کمیته ملی المپیک	مرد	دکتری	*	*
P5	عضو هیأت رئیسه فدراسیون جهانی بدمینتون	مرد	دکتری	*	*
P6	هیأت علمی	زن	دکتری	*	*
P7	عضو هیأت رئیسه کنفدراسیون شنای آسیا	مرد	کارشناس ارشد	*	*
P8	پژوهشگر مسائل بین‌الملل	مرد	کارشناس ارشد	*	*
P9	نایب‌رئیس کمیته فنی فدراسیون جهانی واترپلو	مرد	کارشناس ارشد	*	*
P10	نایب‌رئیس فدراسیون دوومیدانی در آسیای میانه	مرد	دکتری	*	*
P11	دکتری مدیریت راهبردی	مرد	دکتری	*	*

جدول ۲. ساخت مقوله‌های فرعی بر اساس مفاهیم مشترک بین کدهای اولیه

مقوله‌های فرعی	کدهای اولیه	کد مصاحبه‌شوندگان
دیپلماسی ورزش جهت راهبری ورزشی	۱. توسعه ارکان ورزش به‌ویژه توسعه ورزش قهرمانی و حرفه‌ای	P2, P8, P9, P11
	۲. روش اعمال تدابیر لازم در حوزه ورزش	P1, P8, P10
	۳. افزایش اعتبار بین‌المللی ورزشی	P8, P10
	۴. مصلحت‌اندیشی و تدبیر در حوزه ورزش	P1, P8
دیپلماسی ورزشی متأثر از عوامل سیاسی	۵. توسعه روابط دیپلماتیک	P1, P8
	۶. خروج از انزوای سیاسی	P2, P10, P11
	۷. ابزاری برای انتقال ارزش‌ها	P2, P8
	۸. عرصه انتقال دیپلماسی فرهنگی	P2, P8, P11
	۹. روان‌سازی روابط سیاسی	P2, P8, P10
	۱۰. ورزش برای راهگشایی در سیاست	P1, P8
کسب کرسی‌های بین‌المللی در ورزش	۱۱. بهبود روابط بین‌الملل	P2, P8
	۱۲. عضویت در مراکز تصمیم‌گیری ورزشی	P3, P4, P1, P2
	۱۳. حضور مؤثر در مراکز تصمیم‌گیری ورزشی	P3, P1, P2
	۱۴. حضور در گروه‌های تأثیرگذار	P11, P2
داشتن نقشه راه برای راهبران دیپلماسی در عرصه بین‌المللی	۱۵. عضویت در هیأت‌های اجرای فدراسیون‌های جهانی	P3, P1, P2
	۱۶. ارتباط‌گیری روسای فدراسیون با عناصر خارجی	P3, P11, P10, P8
	۱۷. شناسایی افراد مؤثر در سازمان متبوع از سوی رؤسای فدراسیون	P3, P5
	۱۸. مشخص کردن نحوه ارتباط‌گیری از سوی رؤسای فدراسیون	P3, P4, P10, P11
	۱۹. داشتن برنامه برای آینده در فدراسیون جهانی	P3, P4
	۲۰. تلاش برای دستاوردهای بخشی نه فردی	P1, P2

جریان‌سازی	۲۱. استفاده از ورزشکاران و مربیان مطرح در کمیته ملی المپیک	P3, P10
	۲۲. داشتن برنامه بر اساس سیاست حاکم بر کشور	P2, P7
	۲۳. رشد و تربیت مدیر دیپلماسی ورزشی	P3, P4, P6, P8
	۲۴. پیروی از راهبردهای شفاف در بحث دیپلماسی	P6, P1
	۲۵. شناسایی و کمک‌گیری از افراد تأثیرگذار غیرورزشی	P3, P10
	۲۶. استفاده از ظرفیت وزارت خارجه	P3, P10, P9, P8
	۲۷. ثبات مدیریت در ایران	P5, P2, P11
	۲۸. داشتن برنامه راهبردی با ضمانت اجرایی	P2, P10
	۲۹. حفظ افرادی که در مجامع بین‌المللی کرسی‌های ورزشی دارند	P5, P10
	۳۰. به‌کارگیری افراد فارغ از جهت‌گیری‌های سیاسی	P3, P2, P11
ظرفیت‌های اولیه برای مسئولان روابط بین‌الملل	۳۱. دانش علمی	P4, P6, P7, P1
	۳۲. شناخت معاهدات ورزشی بین‌المللی	P8, P9
	۳۳. دانش دیپلماسی ورزش	P3, P8, P10
	۳۴. خودآگاهی سیاسی	P8, P2, P11
	۳۵. دانش تجربی	P4, P6, P7, P1
	۳۶. فن بیان مناسب	P4, P5, P11
	۳۷. داشتن مهارت سیاسی برای مدیران	P6, P7
	۳۸. تسلط به زبان انگلیسی	P4, P5, P8
	۳۹. آگاهی کامل به موضوع و کرسی که در اختیار دارد	P4, P5, P7
	۴۰. شکل‌گیری کمیته‌های تخصصی در فدراسیون‌ها پیرامون دیپلماسی	P5, P9, P10
بسترسازی	۴۱. به‌کارگیری ورزش به‌عنوان یک ابزار دیپلماسی	P2, P5, P9
	۴۲. حمایت مسئولان کرسی‌های بین‌المللی ورزشی از سوی مسئولان	P9, P1, P2
	۴۳. استفاده از ظرفیت مشاوره‌ای وزارت خارجه	P8, P1
	۴۴. تعیین جایگاهی برای ورزش از سوی وزارت امور خارجه	P8, P1, P9
	۴۵. پیگیری دیپلماسی از طریق نهادهای غیردولتی	P2, P3
	۴۶. وجود کارشناس ورزش در دستگاه وزارت خارجه	P1, P9
	۴۷. خصوصی‌سازی ورزش در کشور	P5, P10
	۴۸. توسعه دیپلماسی عمومی از سوی دولت	P2, P7
	۴۹. روشن‌سازی دکترین سیاست خارجی کشور	P2, P1
	۵۰. ایجاد کمیته‌های اجرایی با هدف کسب کرسی‌های بین‌المللی	P7, P9
تدوین برنامه راهبردی	۵۱. هماهنگ‌سازی دستگاه دخیل در امر دیپلماسی	P1, P2, P9
	۵۲. تعریف رشته روابط بین‌الملل در ورزش ذیل دانشکده‌های ورزشی	P1, P6, P10
	۵۳. ایجاد یک نهاد نظارتی برای پیشبرد دیپلماسی ورزش	P1, P8
	۵۴. در نزد مسئولان عالی‌رتبه کشور به ورزش به‌عنوان یک ابزار دیپلماتیک نگاه شود	P2, P9, P10
	۵۵. ارزش‌گذاری دیپلماسی ورزش از سوی شورای عالی ورزش کشور	P1, P2, P3
	۵۶. تعیین چارچوب کلی برای دیپلماسی ورزشی	P2, P5
	۵۷. استفاده از ورزش به‌عنوان یک راهبرد اولویت‌دار	P6, P7
	۵۸. تعیین چشم‌انداز	P6, P10
	۵۹. تعیین فلسفه وجودی ورزش	P6, P9, P10
	۶۰. شناخت پیشران‌های اصلی حوزه ورزش	P6, P9
	۶۱. تدوین برنامه مبتنی بر سیاست‌های ملی کشور	P2, P10
	۶۲. هدف‌گذاری‌ها	P3, P2, P6
	۶۳. تخصیص بودجه ویژه کسب کرسی‌های مؤثر در سازمان‌های بین‌المللی	P2, P7
	۶۴. اختصاص اعتبارات ارزی مناسب برای هزینه در مجامع بین‌المللی	P2, P7, P1, P4

۶۵. هزینه کرد در ورزش از طریق برگزاری رویدادهای ورزشی مهم	P2, P7
۶۶. منابع مالی برای حمایت از برنامه‌های دیپلماسی	P3, P11
۶۷. تبیین و شناخت وضعیت اجتماعی کشورهای دیگر	P2, P8, P1
۶۸. تبیین و شناخت وضعیت سیاسی کشورهای دیگر	P2, P8, P1, P11
۶۹. تبیین و شناخت وضعیت فرهنگی کشورهای دیگر	P2, P8, P10

جدول ۳. ساخت مقوله‌های اصلی بر اساس چینش مقوله‌های فرعی دیپلماسی فرهنگی در کنار هم

مقوله‌های اصلی	مقوله‌های فرعی	نشانگر
مؤلفه‌های دیپلماسی ورزشی	دیپلماسی ورزش جهت راهبری ورزشی	P2, P8, P9, P11, P1, P10
	دیپلماسی ورزشی متأثر از عوامل سیاسی	P1, P8, P2, P10, P11
	کسب کرسی‌های بین‌المللی در ورزش	P3, P4, P1, P2, P11
	داشتن نقشه راه برای راهبران دیپلماسی در عرصه بین‌المللی	P3, P11, P10, P8, P1, P2
	جریان‌سازی	P3, P10, P2, P4, P6, P8, P1, P9, P5, P11
	ظرفیت‌های اولیه برای مسئولان روابط بین‌الملل	P4, P6, P7, P1, P8, P10, P2, P11, P7, P5
	بسترسازی	P5, P9, P10, P2, P1, P8, P7, P6, P3
	تدوین برنامه راهبردی	P6, P9, P10, P2, P3
	سرمایه‌گذاری در جهت ارتقای قدرت نرم	P2, P7, P10, P4, P1, P11
	آگاهی بین‌المللی	P2, P8, P1, P11, P10

طبق نظر مصاحبه‌شونده شماره ۸، دیپلماسی ورزشی به‌منظور راهبری ورزشی به‌کار می‌رود. «دقیقاً همانجا که مصلحت‌اندیشی و اتخاذ تدابیر مختلف به‌منظور توسعه ورزش قهرمانی و حرفه‌ای انجام می‌شود، می‌توان گفت که دیپلماسی ورزشی انجام شده است». از سوی دیگر، مصاحبه‌شونده شماره ۴ عنوان می‌کند که دیپلماسی ورزشی متأثر از عوامل سیاسی است. «در واقع می‌توان گفت که دیپلماسی ورزشی به بهبود ارتباطات سیاسی و توسعه روابط دیپلماتیک منجر می‌گردد». مصاحبه‌شونده شماره ۳ بر این باور بود که دیپلماسی ورزشی در کسب کرسی‌های بین‌المللی در ورزش تأثیرگذار است. «وقتی که دیپلماسی ورزشی بهبود یابد، عضویت اعضای ایرانی در مراکز تصمیم‌گیری ورزشی بیشتر می‌شود». مصاحبه‌شونده شماره ۱۰ بر این نکته تأکید داشت که «می‌توان از طریق دیپلماسی ورزشی، ارتباطات رؤسای فدراسیون را با عناصر خارجی بهبود داد». بنابراین داشتن نقشه راه برای راهبران دیپلماسی در عرصه بین‌المللی از اجزای دیپلماسی ورزشی است. مصاحبه‌شونده شماره ۵ بر نقش جریان‌سازی در توسعه دیپلماسی ورزشی تأکید داشت «از طریق ثبات مدیریت در ایران و حفظ افرادی که در مجامع بین‌المللی کرسی‌های ورزشی دارند می‌توان دیپلماسی ورزشی را در ایران تقویت نمود». مصاحبه‌شونده شماره ۱، ظرفیت‌های اولیه برای مسئولان روابط بین‌الملل را در قالب دو ویژگی اصلی دانش علمی و تجربی عنوان کرد.

مصاحبه‌شونده شماره ۹، بسترسازی دیپلماسی ورزشی را این‌گونه عنوان می‌کند: «از همه موارد عنوان‌شده، به نظرم بسترسازی توسعه دیپلماسی ورزشی از اهمیت بیشتری برخوردار است. مواردی همچون حمایت و تعیین جایگاه برای ورزش از سوی سازمان‌های بالادستی سیاسی، ایجاد کمیته‌های تخصصی در سازمان‌های ذی‌ربط و وجود کارشناسان ورزش در وزارت خارجه از اهمیت بالایی برخوردار است». مصاحبه‌شونده شماره ۶ عنوان کرد که تدوین برنامه راهبردی از اهمیت زیادی برای توسعه دیپلماسی ورزشی برخوردار است. همچنین مصاحبه‌شونده شماره ۱۱ عنوان کرد که سرمایه‌گذاری جهت توسعه دیپلماسی ورزشی از اهمیت زیادی برخوردار است. مصاحبه‌شونده شماره

۲ عنوان کرد که «شناخت وضعیت اجتماعی، سیاسی و فرهنگی کشورهای دیگر جهت آگاهی‌سازی بین‌المللی از اهمیت بسیاری برخوردار است».

با استناد به نتایج چنین مقوله‌های فرعی در کنار هم مشخص شد که مؤلفه اصلی دیپلماسی ورزشی ترکیبی از مقوله‌های فرعی کسب کرسی‌های بین‌المللی در ورزش؛ داشتن نقشه راه برای راهبران دیپلماسی در عرصه بین‌المللی؛^۲ جریان‌سازی؛^۳ ظرفیت‌های بالقوه اولیه برای مسئولان روابط بین‌الملل؛^۴ تدوین برنامه راهبردی؛^۵ سرمایه‌گذاری در جهت ارتقای قدرت نرم^۷ و آگاهی بین‌المللی^۸ است.

بخش کمی

جدول ۴. نتایج روایی سازه دیپلماسی ورزشی

متغیر	معرف	λ	T	α	AVE
دیپلماسی ورزشی	دیپلماسی ورزش جهت راهبری ورزشی	۰/۶۹۴	۱۹/۰۴۳	۰/۹۸۱	۰/۵۶۰
	دیپلماسی ورزشی متأثر از عوامل سیاسی	۰/۷۲۸	۲۱/۸۱۴		
	کسب کرسی‌های بین‌المللی در ورزش	۰/۶۸۹	۱۷/۹۶۰		
	داشتن نقشه راه برای راهبران دیپلماسی در عرصه بین‌المللی	۰/۷۰۲	۱۸/۳۴۰		
	جریان‌سازی	۰/۷۶۸	۲۵/۹۹۲		
	ظرفیت‌های اولیه برای مسئولان روابط بین‌الملل	۰/۸۷۵	۵۸/۰۶۲		
	بستر سازی	۰/۸۵۷	۵۳/۶۸۲		
	تدوین برنامه راهبردی	۰/۷۹۵	۳۰/۷۳۱		
	سرمایه‌گذاری در جهت ارتقای قدرت نرم	۰/۸۳۲	۳۹/۴۰۷		
	آگاهی بین‌المللی	۰/۶۹۸	۲۱/۶۵۲		

نتایج جدول ۵ بارهای عاملی (λ)، مقدار استاندارد (T)، ضریب آلفای کرونباخ (α) و میانگین واریانس استخراج‌شده (AVE) را برای هریک از شاخص‌های دیپلماسی ورزشی نشان می‌دهد. بنابراین نتایج به‌دست‌آمده مقدار بارهای عاملی متغیرهای آشکار از نقطه برش ۰/۵ بزرگ‌تر بود، همچنین ضریب آلفای کرونباخ و میانگین واریانس استخراج‌شده در تمامی موارد به ترتیب بیشتر از ۰/۷ و ۰/۵ بود که نشان از اطمینان به سازه مربوطه دارد.

جدول ۵. نتایج حاصل از روایی سازه کسب کرسی‌های بین‌المللی

متغیر	معرف	λ	T	α	AVE
کسب کرسی‌های بین‌المللی	عوامل اجتماعی فرهنگی	۰/۷۸۰	۲۵/۹۲۳	۰/۹۷۴	۰/۶۱۰
	عوامل حرفه‌ای	۰/۹۱۷	۶۹/۵۴۹		
	عوامل ارتباطی	۰/۸۸۴	۵۸/۲۵۵		
	عوامل مدیریتی	۰/۸۷۳	۵۴/۳۷۷		
	عوامل اقتصادی	۰/۷۷۷	۲۴/۹۶۷		
	عوامل سیاسی	۰/۸۳۴	۳۴/۱۱۳		

^۱ Gaining international seats in sport

^۲ Having a roadmap for diplomacy leaders internationally

^۳ Mainstreaming

^۴ Early Potential Capacities for International Relations Officers

^۵ Bedding

^۶ Develop a strategic plan

^۷ Investment in upgrading soft power

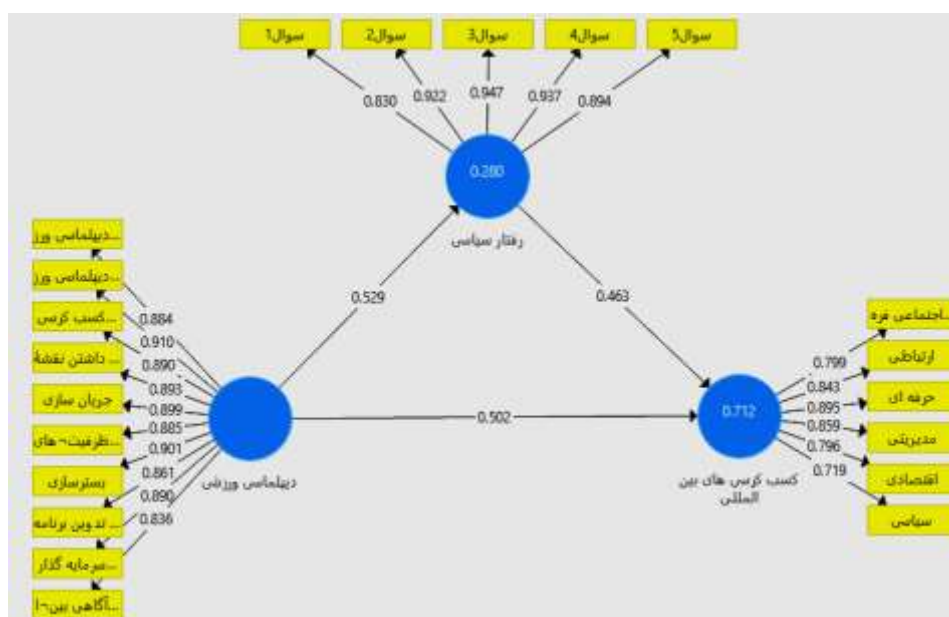
^۸ International awareness

نتایج جدول ۴ بارهای عاملی (λ)، مقدار استاندارد (T)، ضریب آلفای کرونباخ (α) و میانگین واریانس استخراج شده (AVE) را برای هریک از شاخص‌های کسب کرسی‌های بین‌المللی نشان می‌دهد. بنابر نتایج به‌دست‌آمده مقدار بارهای عاملی متغیرهای آشکار از نقطهٔ برش ۰/۵ بزرگ‌تر بود، همچنین ضریب آلفای کرونباخ و میانگین واریانس استخراج‌شده در تمامی موارد به‌ترتیب بیشتر از ۰/۷ و ۰/۵ بود که نشان از اطمینان به سازه مربوطه دارد.

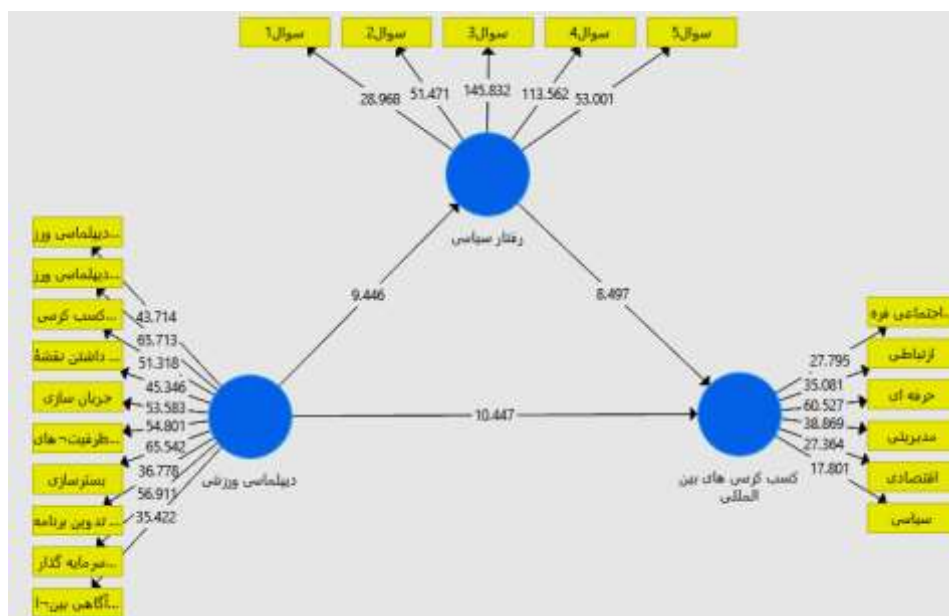
جدول ۶. نتایج تحلیل و ضریب مسیر متغیرهای میانجی

متغیر مستقل	وابسته	میانجی	همبستگی	آمارهٔ t	Sig	نتیجه
دیپلماسی ورزشی	کسب کرسی‌های بین‌المللی	رفتار سیاسی	۰/۲۴۵	۷/۴۴۲	۰/۰۰۱	تأیید

نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد که دیپلماسی ورزشی بر کسب کرسی‌های بین‌المللی از طریق رفتار سیاسی $H4$ ($\alpha = ۰/۶۷۵$)، $\alpha = ۰/۰۰۱$ ، P اثر مثبت و معناداری دارد.

شکل ۱. مدل نهایی حداقل مربعات جزئی (خروجی استاندارد ضرایب مسیر)

شکل ۲. مدل نهایی حداقل مربعات جزئی (خروجی استاندارد ضرایب تی)

در ادامه شاخص‌های برازش مدل در جدول ۷ آورده شده است.

جدول ۷. شاخص‌های برازش مدل پژوهش

دیپلماسی ورزشی	کسب کرسی‌های بین‌المللی	رفتار سیاسی	
۰/۷۵	۰/۷۷	۰/۷۴	آلفای کرونباخ
۰/۸۰	۰/۸۰	۰/۷۵	پایایی ترکیبی
۰/۵۹	۰/۵۵	۰/۴۹	روایی همگرا
–	۰/۷۱	۰/۲۸	R ²
–	۰/۴۹	۰/۵۰	Q ²
–	۰/۴۳	۰/۵۵	GOF

نتایج مربوط به شاخص‌های برازش پژوهش نشان داد که مقدار مربوط به آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی متغیرها در هر سه متغیر، بالاتر از ۰/۷ است که حاکی از پایایی مناسب مدل است. همچنین نتایج نشان داد که میزان روایی همگرا برای هر سه متغیر بالاتر از سطح معیار ۰/۵ است که نشان‌دهنده مناسب بودن میزان روایی همگرا پژوهش است. روایی واگرا در پژوهش حاضر نیز در قالب ماتریس مؤلفه در مؤلفه، بررسی و تأیید شد. همچنین مطابق شکل ۲ بیشتر بارهای عاملی مربوط به مؤلفه‌های پژوهش، بیش از ۰/۵ است که نشان‌دهنده مناسب بودن این معیار است.

با توجه به سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ که به‌عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای R² معرفی شده است، در متغیر درون‌زای مدل (کسب کرسی‌های بین‌المللی و رفتار سیاسی)، متوسط و قوی است. با توجه به سه مقدار ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۲ که به‌عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای Q² معرفی شده است و در دو مؤلفه، مقدار بیشتر از ۰/۳۲، به دست آمد که نشان از مناسب بودن این شاخص‌ها دارد. با توجه به سه مقدار ۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۲ که به‌عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی شده است و در دو متغیر

دروان زای مدل، بیشتر از ۰/۳۲ به دست آمد که نشان از برازش کلی قوی مدل دارد. با این توجه مشخص شد که مدل ارائه شده در پژوهش حاضر، از برازش مناسبی برخوردار است.

تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد ضریب مسیر دیپلماسی ورزشی با نقش میانجی رفتار سیاسی ($\beta=0/245$) بر متغیر کسب کرسی‌های بین‌المللی، به لحاظ آماری معنادار است ($P=0/001$). از این رو این فرضیه که دیپلماسی ورزشی بر کسب کرسی‌های بین‌المللی با نقش میانجی رفتار سیاسی در ورزش‌های المپیک تأثیر دارد، قبول و فرض صفر رد شد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر دیپلماسی ورزشی بر کسب کرسی‌های بین‌المللی با نقش میانجی رفتار سیاسی بود. رابطه ورزش و سیاست، رابطه دوطرفه است که هر کدام به نحوی بر دیگری تأثیر می‌گذارد که به عنوان دیپلماسی ورزشی موضوع مناسبی برای خودنمایی و همکاری بین کشورهاست و این رابطه یکی از نمونه‌های ماندگار و فراگیر از تأثیر و نفوذ جامعه روی ورزش است. در حالی که هنوز ممکن است در نظر برخی از افراد ورزش و سیاست به طور کامل از هم جدا باشند، اما شواهد نشان می‌دهد که دیگر نمی‌توان دنیای ورزش و سیاست را از هم جدا کرد.

با استناد به نتایج چالش مقوله‌های فرعی در کنار هم مشخص شد که مؤلفه اصلی دیپلماسی ورزشی ترکیبی از مقوله‌های فرعی کسب کرسی‌های بین‌المللی در ورزش، داشتن نقشه راه برای رهبران دیپلماسی در عرصه بین‌المللی، جریان‌سازی، ظرفیت‌های بالقوه اولیه برای مسئولان روابط بین‌الملل، بسترسازی، تدوین برنامه راهبردی سرمایه‌گذاری در جهت ارتقای قدرت نرم و آگاهی بین‌المللی است. هریک از این نهادها از قابلیت لازم برای ایفای نقش هنجارساز، میانجی و کنترلی برخوردارند. تحرک دیپلماسی ورزشی می‌تواند زمینه لازم برای کنترل تهدیدات نوظهور و بهانه‌های سیاسی نهادها، بازیگران و کارگزاران بین‌المللی در لباس دیپلماسی ورزشی را فراهم سازد. قواعد ورزشی اغلب ماهیت عام و فراگیر دارد. چنین قواعدی می‌تواند زیرساخت‌های لازم برای ترمیم روابط بازیگران، تنش‌زدایی و بهره‌گیری از سازوکارهای عمومی در جهت مقابله با تهدیدات از طریق سازوکارهای نرم‌افزاری و مسالمت‌آمیز را فراهم آورد. همچنین دیپلماسی ورزشی می‌تواند هویت و سازوکارهای جدیدی را در سیاست، فرهنگ و جامعه هر کشوری به وجود آورد. ایران در سال‌های گذشته با نشانه‌هایی از محدودیت‌های بین‌المللی کنفدراسیون‌های ورزشی روبه‌رو بوده است. ارتقای موقعیت ایران نیازمند بهره‌گیری از سازوکارهای همکاری جویانه و مدیریت تهدیدات است. اگرچه مرزهای هویت عامل جدایی گروه‌های فرهنگی، مذهبی، قومی و نژادی است، اما مدیریت هویت به معنای بهره‌گیری از سازوکارهای یکپارچه‌ساز دیپلماسی ورزشی حاصل می‌شود.

همچنین نتایج نشان داد که دیپلماسی ورزشی بر کسب کرسی‌های بین‌المللی با نقش میانجی رفتار سیاسی تأثیر دارد. این یافته با یافته‌های [بخشی چناری و همکاران \(۲۰۲۳\)](#)، [حسینی و همکاران \(۲۰۲۳\)](#)، [نایت \(۲۰۲۳\)](#)، [دی‌سان اوجینو و همکاران \(۲۰۲۲\)](#) و [اوزساری و همکاران \(۲۰۲۲\)](#) همراستاست. در تفسیر این نتایج می‌توان گفت که دیپلماسی ورزشی بخش دیگری از معادله کنش فرهنگی، مدیریت ادراک اجتماعی و اثربخشی در حوزه سیاست محسوب می‌شود. دیپلماسی ورزشی دربرگیرنده نکات مثبت، منفی، سازنده و تنش‌زدا خواهد بود. یکی از دلایل اصلی افزایش فشارهای مربوط به کنفدراسیون‌های ورزشی علیه ایران را می‌توان ناشی از محدود بودن حوزه دیپلماسی ورزشی دانست. نهادهای اجتماعی، ورزشی و راهبردی جمهوری اسلامی ایران باید به این موضوع واقف باشند که اهداف آنان، پیوند درهم‌تنیده‌ای با ضرورت‌های راهبردی نظام سیاسی دارد. تحقق چنین اهدافی در شرایطی امکان‌پذیر است که ورزش به مثابه حوزه اجتماعی

امنیت و موضوعات راهبردی تلقی شده و برای تحقق آن از تدبیر، بصیرت و عقلانیت راهبردی استفاده شود. بهره‌گیری از سازوکارهای علمی و رویکرد تحلیلی پژوهشگران ایرانی معطوف به این نکته خواهد بود که هرگونه سازوکار مقابله با تهدیدات، نیازمند بهره‌گیری از ابزارهایی است که اولاً به شناخت تهدید منجر می‌شود؛ ثانیاً زمینه لازم برای مدیریت تهدیدات را به‌وجود می‌آورد و ثالثاً زیرساخت‌های لازم برای تبدیل تهدید به فرصت را فراهم می‌سازد.

در مورد اهمیت دیپلماسی می‌توان گفت ممکن است کشوری از تمامی عناصر قدرت برخوردار باشد، اما دیپلماسی آن به‌گونه‌ای باشد که عناصر مذکور به‌درستی ترکیب نشده و در حقیقت تبدیل به اقدام نشود. در چنین وضعیتی آن کشور در صحنه سیاست بین‌الملل تسلیم کشور دیگری که عناصر قدرت ضعیف‌تر اما دیپلماسی قوی‌تری دارد، خواهد شد. امروز ورزش جنبه مهمی از نفوذ سیاسی دولت‌ها شده است. ورزش ابزاری است برای امور بین‌المللی که کشورها می‌توانند با استفاده از آن به تقویت روابط در سراسر جهان اقدام کنند. از لحاظ تاریخی از ورزش و جذابیت آن به‌عنوان روشی برای پیشبرد برنامه‌های سیاسی استفاده می‌شود. به‌طوری‌که بررسی‌ها نشان می‌دهد در طول تاریخ بازی‌های المپیک استفاده سیاسی برای پیشبرد سیاست‌های بین‌المللی وجود داشته است. به‌منظور توسعه راه‌حل‌های دیپلماتیک برای حل مشکلات بین‌المللی از ورزش به‌عنوان یک روش برای شروع روابط دیپلماتیک استفاده می‌شود.

دیپلماسی ورزشی می‌تواند نیروی متعادل‌کننده قواعد داخلی و بین‌المللی برای نیل به نتیجه تعادلی باشد. رابطه متقابل بین ورزش، سیاست، فرهنگ و جامعه از این حیث اهمیت دارد که می‌تواند زمینه‌های لازم برای عقلانیت اجتماعی، ثبات سیاسی و کنترل فضای عمومی را به‌وجود آورد. نگرش حوزه سیاست به ورزش بر اساس رهیافت کارکردگرایی انجام می‌گیرد. ورزش از یک طرف زمینه تخلیه هیجان‌ها، تنش‌ها و انرژی‌های نهفته را به‌وجود می‌آورد. از سوی دیگر می‌تواند در جامعه‌پذیری شهروندان تأثیرگذار باشد. رابطه ورزش و سیاست نیازمند شکل خاصی از جامعه‌پذیری اجتماعی است که زیرساخت‌های لازم برای تحقق اهدافی همانند رضایت عمومی، ثبات اجتماعی و تعادل سیاسی را فراهم می‌سازد. در واقع دیپلماسی ورزشی در جهت ارتقای روابط دولت‌ها و به‌تبع آن افزایش تفاهم میان ملت‌ها و کاهش اختلاف و ایجاد صلح و ثبات بین‌المللی راهکار مناسبی شناخته شده است. از اصول مهم در سیاست خارجی کشورمان در هدایت دیپلماسی موفق، باورپذیری تصمیم‌گیرندگان با این واقعیت که فرهنگ و تمدن ایرانی - اسلامی یکی از بزرگ‌ترین سرمایه‌ها و منابع قدرت برای انتقال ارزش‌های ملت ایران است، طبیعی است که دستیابی به کرسی‌های مختلف در کمیته بین‌المللی المپیک و شورای المپیک آسیا و همچنین عضویت در هیأت رئیسه فدراسیون‌های جهانی در رشته‌های المپیکی و آسیایی، انضباطی، اخلاق، مسابقات، داوران، زنان و ورزشکاران برای کشور اهمیت بیشتری دارند. نه تنها پیش‌نیاز آن تسلط بر زبان انگلیسی و سابقه مطلوب افراد در مجامع بین‌المللی، داشتن قدرت چانه‌زنی و ارتباطات قوی، برخورداری از اهلیت لازم و یک چهره شناخته‌شده جهانی بودن، به‌عنوان شاخصه‌های احراز یک کرسی بین‌المللی است.

امروزه با توجه به مشکلات مختلف کشور، تصاحب کرسی‌های ورزشی می‌تواند یکی از گزینه‌های رفع این مشکلات باشد و نقش مهمی در افزایش جایگاه ایران در سطح بین‌الملل داشته باشد؛ بنابراین ضروری است تلاش‌های بسیاری در این زمینه صورت بگیرد، همان‌طور که تصاحب کرسی‌های بین‌المللی در نقشه راه کمیته ملی المپیک به‌عنوان یکی از راهبردهای مهم در عرصه ورزش قلمداد شده است. نمایندگان ورزشی به‌عنوان دیپلمات یا سفیران کشور نمونه‌ای از روابط بین ورزش و محیط بین‌المللی هستند که می‌توانند نقش سازنده‌ای در روابط بین‌المللی کشورها بازی کنند. از سوی دیگر طی دو دهه گذشته، برخی پژوهشگران تلاش کرده‌اند تعریف مناسبی از رفتار سیاسی بیان کنند. با مرور متون مرتبط، تعریف پیشنهادی رفتار سیاسی عبارت است از نفوذ ارادی و عمدی افراد در موقعیت مختلف،

برای افزایش یا حفاظت از منافع خود به منظور به دست آوردن، توسعه و استفاده از قدرت و منابع دیگر برای دستیابی به پیامدهای مورد نظر فرد در موقعیتی که عدم اطمینان در مورد انتخاب‌ها وجود دارد. دو رویکرد کلی به این پدیده وجود دارد: رویکرد خرد و رویکرد کلان دیدگاه کلان، به رفتار سیاسی در سطح کلان با بررسی اثر متقابل قدرت و سیاست توجه می‌کند. بر عکس، دیدگاه خرد آن را در سطح فردی با بررسی واکنش‌ها، رفتارها، مهارت‌ها و پویایی‌های بین فردی مرتبط با سیاست بررسی می‌کند.

با توجه به نتایج پژوهش می‌توان پیشنهاد کرد که دیپلماسی ورزشی نیازمند حداکثرسازی ارتباطات جهانی است، بنابراین باید ارتباطات جهانی بر اساس نمادها و نشانه‌های بنیادین در کنش ارتباطی متقابل معنا یابد تا بتوان از این طریق به کرسی‌های بین‌المللی دست یافت. همچنین الزامات هم‌افزایی سیاست‌گذارانه در حوزه ابتکارات بین‌المللی دیپلماسی ورزشی برای بهبود رفتارهای سیاسی در حوزه ورزش‌های بین‌المللی پیشنهاد می‌شود. داشتن برنامه مناسب در تشکیلات سیاسی کشور و عدم تغییرات سریع رؤسای مطرح ورزش کشور سبب می‌شود برنامه منسجمی در زمینه کسب کرسی‌های بین‌المللی داشته باشیم و تصمیم‌سازان راهبردی ورزش ترغیب شوند تا برنامه‌ای خاص برای دیپلماسی ورزش در وزارت امور خارجه داشته باشند و از ورزش به عنوان ابزاری برای توسعه دیپلماتیک استفاده کنند. همچنین از محدودیت‌های پژوهش می‌توان به این موارد اشاره کرد که در بخش کیفی، امکان تفاسیر مختلف از پدیده مورد بررسی است و طبعاً تفسیر صورت گرفته از پدیده مورد بررسی در این پژوهش، تنها یکی از تفاسیر ممکن و پذیرفتنی در مورد آن است که تحقیق حاضر نیز از این قاعده مستثنا نیست. همچنین برای انجام مصاحبه دسترسی به خبرگان پژوهش و حضور در محل کار آنها یکی دیگر از محدودیت‌های پژوهش بود. در بخش کمی نیز عدم اطمینان از دقت بعضی از نمونه‌های تحقیق در تکمیل و عودت پرسشنامه‌ها، عدم کنترل عوامل هیجانی بر نمونه‌های آماری در زمان تکمیل پرسشنامه از جمله محدودیت‌های تحقیق بود.

تقدیر و تشکر

از همه عزیزانی که ما را در این پژوهش یاری رساندند کمال تشکر را داریم.

References

- [Apollo, M., Mostowska, J., Legut, A., Maciuk, K., & Timothy, D. J. \(2023\). Gender differences in competitive adventure sports tourism. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 42, 100604.](#)
- [Bakshi Chenari, A., Godarzi, M., Sajjadi, S., Jalali Farahani, M. \(2023\). Identifying the tools of sports diplomacy to advance the political goals of the Islamic Republic of Iran. *Journal of sports management and movement behavior*, 19\(37\). \(Persian\)](#)
- [Bidgholi, M., Rajabi De Barzoui, A., Iraqi, A. \(2021\). Sports Diplomacy, Strategy for Improving Political Relations with Saudi Arabia, *Political Science Quarterly*, 18\(61\). \(Persian\)](#)
- [De San Eugenio Vela, J. \(2022\). Teoria i mètodes per a marques de territori. *Teoria i mètodes per a marques de territori*, 1-242.](#)
- [Dubinsky, Y. \(2023\). Nation Branding and Sports Diplomacy in Times of Change. In *Nation Branding and Sports Diplomacy: Country Image Games in Times of Change* \(pp. 1-23\). Cham: Springer International Publishing.](#)
- [Hasanpour Ghadi, R., Dosti, M. \(2021\). The place of sports diplomacy in Iran's foreign policy after the Islamic revolution 1357. *13\(12\)*, 581-616. \(Persian\)](#)

- [Hosseini, M., Abdavi, F., Dehghan Benadaki, S. \(2023\). Examining the role of the media in promoting Iran's sports diplomacy. Communication management in sports media. \(Persian\)](#)
- [Knight, J. \(2023\). Knowledge diplomacy: the role of international higher education, research and innovation in international relations.](#)
- [Mohammadi, R., Mahmoudi Yakta, M. \(2022\). The role of sports tourism in the development of Iran's sports diplomacy, the first national conference on physical education and sports science with new approaches in veterans and disabled sports, Damghan. \(Persian\)](#)
- [Mokhtari, S., Keshteban Sirki, G. \(2022\). The soft power effect of sports diplomacy on Iran-US relations: a case study of wrestling diplomacy \(1998-2013\). Scientific Quarterly of Political and International Research, 14\(51\), 83-93. \(Persian\)](#)
- [Mousavi, S., Banar, N., Shafii, Sh. \(2022\). Designing a model of factors influencing the promotion of Iran's sports diplomacy. Bimonthly Journal of Sports Management Studies, 14\(76\). \(Persian\)](#)
- [Ozsari, I., & Yasin, U. S. T. \(2022\). Energy, economic and environmental analysis and comparison of the novel Oxy-combustion power systems. Journal of Thermal Engineering, 8\(6\), 719-733.](#)
- [Salahi Kajor, A., Dosti, M. \(2023\). The development of sports diplomacy on the horizon of the second step of the Islamic Revolution of Iran; Realization of Vision, Foreign Relations Quarterly, 15\(1\). \(Persian\)](#)
- [Sharati Faizabadi, M. \(2019\). Comparative sports diplomacy in the development of foreign relations between Iran and selected countries. Scientific Journal of Political Science, 15\(1\), 125-148. \(Persian\)](#)
- [Vidal-Vilaplana, A., Gregori-Faus, C., Parra-Camacho, D., & González-Serrano, M. H. \(2023\). Analysis of sport management subjects in university Sports Sciences degrees in Spain. The International Journal of Management Education, 21\(2\), 100771.](#)